

Nr 48.

Av herr **Nylander**, om anslag till Svenska trafikförbundet.

I riksdagens skrivelse nr 109 av den 24 april 1923 angående bidrag av trafikmedel till anordnande i utlandet av upplysnings- och reklamverksamhet i syfte att till Sverige draga en ökad trafik framhölls, att Svenska trafikförbundet, som då bedrev en dylik reklam- och upplysningsverksamhet genom sina resebyråer i utlandet, icke var direkt anknutet till statens järnvägar utan borde i stället i flera avseenden kunna jämföras med andra företag av allmängagnande karaktär, vilka av en eller annan anledning anses förtjänta av statsbidrag.

Förlidet år hava ovannämnda resebyråer övertagits av statens järnvägar, som nu dels självständigt eller genom dessa byråer driver en allmän reklam, dels ock i samarbete med Svenska trafikförbundet, som efter överenskommelse med kungl. järnvägsstyrelsen till resebyråerna överlämnar av förbundet utgivna publikationer i och för vidare distribuering. Till dessa resebyråers förfogande ställer trafikförbundet dessutom i mycket stor utsträckning kostnadsfritt annat reklammaterial, såsom filmer, skiotikonbilder, fotografier och affischer. Förbundet har som bidrag till sina omkostnader från statens järnvägar erhållit ett anslag av 10,000 kronor per år, varav dock 5,000 kronor direkt återbördas till kungl. järnvägsstyrelsen såsom förbundets bidrag till kostnader för annonsering och annan turistreklam inom Nordamerika.

Genom det arbete, som på detta sätt utföres, hava otvivelaktigt redan vissa resultat uppnåtts, men för att med framgång kunna deltaga i den livliga konkurrens, som på turisttrafikens område föreligger med andra länder, har förlidet år Svenska trafikförbundet omorganiserats i syfte att få dess arbete mera effektivt och givande. Det är lagt på en mycket bred bas med representanter i dess råd och styrelse både från landets olika delar och från olika intressegrupper, såsom statens och enskilda järnvägar, rederier, hotell, turistföreningar m. fl. Förbundets syfte är att göra landet i sin helhet känt och att främja den, i andra länder så omhuldade, turisttrafiken, vilken, som bekant, i vissa land blivit av en icke oväsentlig nationalekonomisk betydelse. Både som turist-, kultur- och industriland äger Sverige goda förutsättningar att intressera utländska resande till besök, men för att göra landet känt och öka utlandets intresse fordras för detta ändamål en omfattande reklam. Det förhållandet, att en stor del av trafikförbundets reklammaterial utdelas till de under statens järnvägar stående resebyråerna, innebär emellertid icke, att reklamen är enbart av-

sedd för järnvägarna, ty detta material omfattar upplysnings- och propagandamaterial för landet i sin helhet och olika intressen inom detsamma.

Propaganda- och upplysningsverksamheten bedrivs förutom på detta sätt även genom föreläsningar, genom deltagande i utställningar, genom kostnadsfritt tillhandahållande av films, fotografier och skioptikonbilder över Sverige till olika utländska eller svenska organisationer, genom artiklar i utlandspressen m. m.

Med undantag av ovannämnda tillskott från statens järnvägar, vilket dock är lämnat huvudsakligen i anledning av statsbanornas eget affärsintresse, åtnjuter emellertid Svenska trafikförbundet intet bidrag från statens sida, utan är så gott som uteslutande hänvisat till den enskilda offervilligheten. Så ansträngd som denna är för olika ändamål, är det emellertid synnerligen svårt att erhålla tillräckliga medel att täcka kostnaderna för den för det svenska turistväsendet avsedda reklam- och upplysningsverksamheten i utlandet i en omfattning, som gör densamma verkligt effektivt och fruktbarande.

Inom kungl. järnvägsstyrelsen har den tanken uppkommit att inom loppet av nästkommande år skulle till Svenska trafikförbundet överlämnas utarbetandet av det mera allmänna reklammaterial för utlandet, som nu ombesörjes av kungl. järnvägsstyrelsens egna organ. En dylik åtgärd skulle förvisso medföra en centralisering och en viss förenkling av arbetet med åtföljande ökad enhetlighet i reklamverksamheten. I sådant fall skulle kungl. järnvägsstyrelsen begära att få ställa de medel till Svenska trafikförbundets förfogande, som styrelsen anser böra allt fortfarande utgå för sådan reklam, som styrelsen ur egen regi ombesörjer och bekostar utan att taga sikte särskilt på bekantgörandet av statens järnvägars egna trafikintressen. Skulle denna tanke kunna förverkligas, vore visserligen mycket vunnet för förbundet och dess syften, men dels är det ovisst, huruvida planen kan realiseras och dels komme vid sidan av den sålunda till trafikförbundet från statens järnvägar överflyttade verksamheten de nuvarande allmängagnande uppgifterna för förbundet fortfarande att föreligga, för vilka förbundet nu söker stöd från riksdagen.

Att dessa uppgifter och de mål, Svenska trafikförbundet för vårt lands vidkommande satt sig före, kunna ur nationalekonomiska och även andra synpunkter betraktas såsom verkligt allmängagnande torde få anses fastslaget genom det inledningsvis gjorda uttalandet i riksdagen 1923. Till belysande av den vikt, man i utlandet fäster vid motsvarande utländska organisationers verksamhet på detta område, vill jag härmed lämna några uppgifter.

I Frankrike existerar den år 1919 omorganiserade »Office national du Tourisme», avsedd att med alla medel sprida kännedom om Frankrikes skönhetsvärden i natur och konst samt landets naturrikedomar, understödda utställningar och främja reselivet. Institutet räknar bland sina inkomster dels direkta bidrag av statsmedel till ett belopp av cirka 500,000

frances, dels indirekta av vinst från totalisatorn, och institutets hela budget uppgick år 1924 till 4,500,000 frances.

I Schweiz existerar en mångfald sammanslutningar för turistväsendet. Den förnämsta, »Nationale Vereinigung zur Förderung des Reiseverkehrs», räknar som medlemmar inrikesdepartementet, generaldirektören för förbundets järnvägar, övriga banor, rederier, hotellföreningar, automobilklubbar, m. fl. Statsbidrag utgår med 120,000 frances, från statens järnvägar tillföres föreningen 25,000 frances, under det att övriga årliga bidrag stiga till belopp, som närma sig miljonen; kostnaderna enbart för föreningens propagandaavdelning uppgå till omkring 500,000 frances årligen.

Holland, Tyskland, Italien, Österrike och framför allt Tjeckoslovakien offra likaledes varje år betydande summor av statsmedel på utländsk propaganda, och av våra grannländer har Norge sedan många år drivit en mycket effektiv utlandspropaganda, med vars hjälp under månaderna juni—augusti år 1923 cirka 20 miljoner kronor, lågt räknat, tillfördes landet.

Vad Sverige beträffar, föreligga icke några närmare uppgifter rörande de inkomster, som genom turisttrafiken tillföras landet. Utan att kunna giva någon bestämd ledning för bedömandet av denna fråga anser jag mig dock böra omnämna, att man för år 1920 — det sista år, för vilket några ungefärliga beräkningar gjorts — uppskattade hela antalet utländska resande till Sverige, sålunda icke blott turister, till cirka 35,000 personer. Inom trafikförbundet har man approximativt räknat med, att dessa i genomsnitt i vårt land depenserade 400 kronor per person, det vill säga ett sammanlagt belopp av 14 miljoner kronor, sålunda en betydande summa. Säkert är emellertid, att avsevärt ökade inkomster skulle kunna beredas landet, genom att turistströmmen mera allmänt ledes hit, vartill kommer, att en stor del av de resande utlänningarna äro affärsmän, som under sina besök här i många fall få blicken öppen för den svenska industriens leveransmöjligheter, en sak som givetvis kan i sin mån medföra andra nog så stora fördelar.

Svenska trafikförbundet, som till hela landets gagn just satt till sitt mål att väcka utländska resandes intresse för vårt vackra, kulturellt och industriellt högtstående land, behöver givetvis för sitt omfattande arbete icke obetydliga medel, vilka hittills, som ovan omnämnts, i stort sett erhållits genom bidrag endast från förbundets medlemmar. Enligt den plan, som uppgjorts för förbundets utlandsreklam under år 1925—1926, beräknas utgifterna uppgå till ett belopp av 65,000 kronor, vartill komma kostnaderna för den direkta upplysningsverksamheten, det vill säga föreläsningar, deltagande i utställningar, ett rikligt kostnadsfritt tillhandahållande av films, fotografier, skioptikonbilder etc.

Trafikförbundets medel räcka emellertid icke till att täcka alla dessa kostnader, utan anser man sig ytterligare behöva 15,000 kronor för reklamverksamheten och 10,000 kronor för den direkta upplysningsverksamheten

för att kunna realisera föreliggande planer och uppnå den omfattning och effektivitet i arbetet, som man eftersträvar.

Ehuru den statsfinansiella situationen ingalunda inbjuder till nya utgifter, utan tvärtom manar till den största sparsamhet, anser jag emellertid, att Svenska trafikförbundets verksamhet är av den art, att det bör även understödjas genom statsmedel, och jag finner detta desto mera berättigat, som ju riksdagens eget uttalande av år 1923 innebär, att förbundet kan i flera avseenden jämföras med andra företag av allmängagnande karaktär, vilka av en eller annan anledning anses förtjänta av statsbidrag. Jag anser dessutom, rent nationalekonomiskt sett, att ett effektivt arbete från förbundets sida måste leda till en ökad kännedom om vårt land och dess skönhetsvärden, industriella möjligheter och till en växande turistström, som kommer att medföra betydande inkomster för landets olika delar. Med hänsyn till de uppenbara fördelar, som sålunda kunna vinnas genom ett ökat arbete från Svenska trafikförbundets sida — för vilket emellertid även statsmedel äro nödvändiga — anser jag mig dock böra, trots alla betänkligheter av statsfinansiell natur, hemställa,

att riksdagen måtte för budgetåret 1925—1926 till Svenska trafikförbundet anvisa ett belopp av 25,000 kronor att användas i och för sådan reklam och direkt upplysningsarbete rörande Sverige, som är ämnat att i utlandet sprida en ökad kännedom om vårt land, främja resandeströmmen till detsamma och därmed även bidra till knytande av ökade internationella förbindelser både på det ekonomiska och kulturella området samt besluta, att för åtnjutande av ett dylikt statsbidrag samma villkor böra stadgas i fråga om kontroll över förbundets verksamhet, vilka gälla för andra företag av allmängagnande karaktär, till vilka statsbidrag utgå.

Stockholm den 20 januari 1925.

Eric Nylander.